Ha februárban is friss, izletes uborkát és paprikát akar,
ugy használjon az eltevéshez szavatolt
vegytiszta ecetsavat.
Kapható csak a
Városi Drogériában
BAJA, Vörösmarthy u. 1. (Grauaug-ház) Telefon 350

Baja régi épületei.

I.

Baja már nagyon régi város. Pontos adataink ugyan nincsennek arról, hogy mikor alapitották, de van egy legenda, amely szerint Francovilla néven már a rómaiak idejében is állt itt a Duna mentén egy fontos kereskedelmi gócpont. Érdekes azonban, hogy bármilyen régi települési hely is Baja, igazi régi épületekben nem igen bővelkedik.

A legrégibb épületeknek látszanak a Ferencrendiek zárdája és temploma és a belvárosi plébánia templom, amelyet régi bajaiak csak „papok templomának" mondanak a „barátok templomával" szemben. A Ferencrendiek már évszázadok óta tartanak fen ugyanazon a helyen kolostort és templomot, amelyek azonban az idő haladásával bővültek. A legrégibb épületek közé tartozik a városháza, amelyet Grassalkovics herceg épittetett. Persze, nem a jelenlegi formában. Régi, tiszta stilusában állott a városháza egész a millenáris évig. Nagyon szép patinás épület volt. A balkonját egy Ádám s Évaszobor tartotta a vállán: a balkon közepén kőbe vésve a város cimere Ádám és Évával az almafa alatt, amelynek törzsén tekerődzik a bibliai kigyó. A város a milleneum emlékére „alkotni" akart valamit és csinált a pompás, ódon épületből egy uj, lehetetlen kőrakást. Az urasági kastély (a mostani városháza) átment a Zichy grófok birtokába. A régi postaépület, illetve régi városi bérház helyén állottak a Grassalkovics herceg uradalmának istállói.

Egy Boschán nevü kereskedő emeletes házat akart épiteni a mostani Scheer Adolf és Fia vaskereskedés helyére. De az uradalom nem engedélyezte, mert elzárta volna előle a kilátást. Amikor azután Zichy gróf hosszabb időre külföldre utazott, gyors sietséggel felépittette Boschán a házat (amely a mult századbeli 80-as évekig a család birtokában is volt.) Nagy patália lett ebből. A földesur le akarta a házat tövig bontatni és csak hosszu tárgyalás és busás váltságdij mentette meg az épületet.

A volt Sárdy-ház, amely most a város tulajdona és amelyben a villamossági üzem nyert elhelyezést, a Latinovichok kastélya volt Mária Terézia idejében épitette az a Latinovich-ős, aki Mária Teréziának egy udvarhölgyét vette feleségül. Persze ezt az épületet is átépitették. Hozzátartozott még a Polgári Olvasó Egylet háza is, valamint a Takarékpénztár uccában lévő Székely-féle telek is.

Az utolsó Latinovich tulajdonoshoz sok legenda fűződik. Az öreg ur nagy különc volt. A sok való és költött dolgokból elmondunk egyet:

Volt Latinovich Jánosnak, akit Baján csak „Hánzi uraság"-nak hivtak, egy házi zsidaja. Ennek mindig adott különfele megbizást. Egyszer azt mondja házi zsidajának:

— Hozzon nekem Pestről egy szép daxlit. 500 forintot szánok rá.

— Hova gondol a nagyságos ur? 800 forinton alul nem kapok egy ilyen daxlit.

Hosszu vita és veszekedés után megkapja a házi zsidó a 800 forintot, aki távozóban még visszaszól:

— Hja, majd elfelejtettem megkérdezni: Ugyan, nagyságos uram, mi is az a daxli és milyen boltban lehet azt beszerezni?

Mennyiért adja a város

1929-ben a magán és közvilágitási, valamint ipari gáz köbméterét és a villanyáram hektóvattját.

A rendes városi költségvetéssel együtt megjelent a városi gáz és villamos üzem költségvetése is, amely 1929. évre a világitó gáz egységárát köbméterenként 41 fillérben, a háztartási s ipari gáz egységárát köbméterenként 22 fillérben, a közvilágitási gáz egységárát köbméterenként 26 fillérben kéri megállapitani.

Viszont a villamosáram egységárát hektovattóránként világitási célokra 8 fillérben, közvilágitásra 5 fillérben, motorikus célokra 4 fillérben tervezi megállapitani. A költségvetési terv szerint a motorikus áram egységárából 1000 órás kihasználás esetén 20 százalék, minden további 1000 órás kihasználás esetén pedig 5—5 százalékos engedményt adnak, de ezen engedmény végeredményben nem lehet több, mint összesen 40 százalék.

Hatalmasan megduzzadt Baja város 1929. évi költségvetése.

9,676.436 pengő a szükséglet, 9,481.855 pengő a fedezet. — A 194 581 pengő hiányt 63 százalékos pótadóval fedezi a város.

Az 1927. évi V. t-c. nemcsak pénzügyminiszteri ellenőrzés alá helyezi a városok költségvetését, de azt is előirja, hogy az önkormányzati költségvetéseket minden év október 15-ig teljesen letárgyalva s a törvényhatósági bizottság által elfogadtatva terjesszék fel. Ugyanez a törvénycikk az összes költségvetések összeállitására nézve bizonyos sablont állapit meg, amelytől eltérni nem szabad. A mult évben elkésve terjesztette fel a város a költségvetést s majdnem ez a helyzet állott be az idén is, mert az 1928. évi májusban megállapitott pótköltségvetésre többszöri sürgetés ellenére sem jött eddig válasz, már pedig a pótköltségvetés el, vagy el nem fogadása kihatással lesz az 1929. évi költségvetésre is.

A költségvetési előirányzat előszava szerint ez a mostani előirányzat ugy készült, hogy azt senki meg nem felebbezi, hogy a határidőt pontosan betarthassák. „Ha ez nem következnék be, — mondja — ugy az 1929. évi költségvetés is késni fog, mert annak amugy is gyengén megalapozott realitása az 1928. december 31-iki kedvező zárlattól is függővé van téve."

Elismeri az előszóban az azt aláiró dr Vojnics Ferenc polgármester és Puhala Tibor főszámvevő, hogy az érdemi részben tulmegy a normálisul megjelölt kereteken s az eddig betartott 50 százalékos pótadóval szemben 63 százalékos pótteher megállapitását kéri, ami a polgárság adómegajánlási jogát — sulyos gazdasági helyzetben — erős próbára teszi, azonkivül, hogy állépi a kormányhatóság által kontemplált 50 százalékos pótadókeretet.

A 13 százalékos pótadótöbblet, vagyis kereken 40 ezer pengő csaknem teljes összegben az államrendőrség fentartásához az appropriációs törvényben előirt hozzájárulás fedezésére szolgál. Egyébként a város 1. a rendkivüli kiadásait mind megszüntette; 2. bevételi forrásait a maximumig kihasználta s azok várható jövedelmeit a költségvetésbe tartalékolás nélkül mind beállitotta; 3. kiadási tételeit erőltetett mértékben lefokozta; 4. rendes szükségleteit a megkivánható mértéken alul tartja és több törvényes kötelezettségének megoldását továbbra is függőben tartja.

Majd ezeket mondja a költségvetés ajánlása:

„A költségvetés képe erről az oldalról megvilágitva kétségkivül sötét és a jövőt tekintve, nem kis mértékben nyugtalanitó. Nagy óvatosságot és fokozott vigyázatot és mérséklést igényel közügyeinek további intézésében. Bizonyos, hogy aki a város háztartásával igy közelebbről és behatóbban foglalkozik, nem fogja azt a kedvező képet nyerni, amit első tekintetre a költségvetések folyton növekvő tételei mutatnak."

Az előszó bejelenti még, hogy a városok háztartásának törvényhozási rendezése előtt állunk és az augusztus havában lefolytatott miniszteriális vizsgálat eredményéül azt a megnyugtató kijelentést kapta a vezetőség, hogy ezen városnak megnövekedett szerepe, magasabb szempontból is figyelembe jövő feladatai, céltudatos törekvése, anyagi és szellemi javakat áldozó munkássága a kormányhatóság fokozott figyelmére számithatnak.

A város 1929. évi szükséglete 9.676.436 pengő, a fedezet rá 9,481,855 pengő, vagyis a hiány 194,581 pengő, amelynek fedezetéül a pénzügyigazgatóság által hitelesitett kimutatás szerint a pótadó alapjául szolgáló 308.861 pengő után kivethető pótadó 63 százaléka szolgálna. Az általános kereseti adó továbbra is az eddigi 5 százalék maradna.

MERSZ-E MARY
pazar világvárosi táncok versenye.

A kormányzó

Hercegszántó határában vadászik szarvasokra.

Horthy Miklós kormányzó kisebb kisérettel vasárnap este Gödöllőről Mohácsra utazott, ahonnét folytatta utját a bellyei erdőségbe, ahol mint a bellyei uradalom tulajdonosának, Frigyes főhercegnek vendége szarvasokra fog vadászni. A kormányzó ezuttal először kereste fel a legnevezetesebb magyar szarvasterületet, melyet a régi békevilágban előszeretettel kerestek fel Vilmos császár és más fejedelmi vendégek is. Hogy meddig marad a kormányzó Baranyában, még nem tudják. Mohácsról a kormányzó hajón jött át a Hercegszántó alatt, a községtől három kilométernyire elterülő karapancsai vadászkastélyba. Mindenesetre feltünő, hogy a kormányzó teljesen a jugoszláv határszélen fekvő főhercegi erdőségekbe jött le vadászatra, ámbár két évvel ezelőtt époly feltünő volt az, hogy a kormányzó megjelent a mohácsi vész 400 éves évfordulóján, amikor nagyfontosságu politikai nyilatkozatot is tett.

Bajai Cementárugyár R. T. Baja.
Gyártelep: Világos u. 8. (Állatvásártér) Iroda: Dr. Bajai Ernő, Haynald u. 13. Telefon 225
Ajánlja kitünő minőségű gyártmányait: mozaiklapokat, cementlapokat, cemencserepet, kutgyűrűket, cementcsöveket minden méretben, betonkeritéseket és mindenféle cementárut. — Működmunkák szakszerű kivitelben. — Allandó raktáron: Uszódi dunakavics, cement, működzuzalék, cementfesték.